

innerden, zooals Ziehen het noemt, „an die odysseischen Gastreisen bei Nestor und Menelaos; dieselbe Isolierung, dieselbe patriarchatische Gastfreundschaft”.

Van een wetenschappelijke psychiatrie was natuurlijk geen sprake. Eerst moest ook daarvoor de krachtige ontwikkeling van de natuurwetenschappen, zooals we deze in de vorige eeuw gehad hebben, voorafgaan. Niet vergeten mag worden, dat ook de ontwikkeling van de andere onderdeelen onzer medische wetenschap tot aan het midden der vorige eeuw in verschillende opzichten te wenschen overliet. Het was de tijd, waarvan Helmholtz zulk een geestige beschrijving gaf in „Das Denken in der Medicin”, waarbij de toen geldende wijsgeerige beschouwingen ook haar invloed uitoefenden op de hoogleeraren in de geneeskunde. Vooral door den grooten physioloog Johannes Müller en niet minder door Helmholtz zelf begon een andere richting meer en meer veld te winnen. Waarneming en experiment waren de voornaamste factoren geworden bij het onderzoek en de schitterende resultaten, die langzamerhand verkregen werden, zijn daaraan te danken geweest.

Terwijl de eerste hoogleeraar in de psychiatrie in Duitschland, Heinroth in Leipzig, van wege zijn rechtzinnig standpunt meer gesmaad dan gelezen, zou men kunnen zeggen, hoewel hij toch een der beste leerlingen van Pinel kon genoemd worden, met zijne collega's de oudere opvattingen huldigde, was het Foville in Frankrijk, die aannam, dat de psychiatrie een deel der leer van de hersenziekten en nog meer speciaal van de hersenschorsziekten was. Hiermede was de neuropathologische periode in de psychiatrie aangebroken, daarmede had zij een waardige plaats naast de andere zusteren verkregen, kon zij dezelfde methoden gaan toepassen.

Het succes bij de andere onderdeelen der medische wetenschap droeg niet onbelangrijk bij tot de meer nauwkeurige beoefening der psychiatrie. De geneesheeren, die vroeger in die andere takken werkzaam waren, lieten niet na met denzelfden ijver hunne onderzoekingen op het gebied der psychiatrische wetenschap voort te zetten. Het verschijnen van Griesinger's „Die Pathologie und Therapie der psychischen Krankheiten” is een evenement geweest. Daarin werd de vraag gesteld, welk orgaan moet overal en altijd noodzakelijk ziek zijn, waar krankzinnigheid gevonden wordt, en het antwoord luidde: „de physiologische en pathologische feiten toonen